

ద్వితీయ కాణ్డె - పశ్చమ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ విశ్వరూపః పఠితి విశ్వ-రూపః । వై । త్వాష్ట్రః । పురోహితః పఠితి పురః-హితః ।
 దేవానామ్ । ఆసీత్ । స్వస్తియః । అసురాణామ్ । తస్య । త్రిడి । శీర్షాడి । ఆసన్తి । సోమపానమితి
 సోమ-పానమ్ । సురాపానమితి సురా-పానమ్ । అన్నాదనమిత్త్యన్న-అదనమ్ । సః । ప్రత్యక్షమితి
 ప్రతి-అక్షమ్ । దేవేభ్యః । భాగమ్ । అవదత్ । పురోక్షమితి పరః-అక్షమ్ । అసురేభ్యః । సర్వస్మై
 వై । ప్రత్యక్షమితి ప్రతి-అక్షమ్ । భాగమ్ । వదన్తి । యస్మై । ఏవ । పురోక్షమితి పరః-అక్షమ్ ।
 వదన్తి । తస్య । భాగః । ఉదితః । తస్మాత్ । ఇష్టః । అభిభేత్ । ఈదృచ్ఛే । వై । రాష్ట్రమ్ । వీతి
 పర్యావర్తయతి తిపరి-అవర్తయతి । ఇతి । తస్య । వజ్రమ్ । ఆదాయేత్య-రాయ । శీర్షాడి
 అచ్చినత్ । యత్ । సోమపానమితి సోమ-పానమ్ ॥౧॥ ఆసీత్ । సః । కపిశ్చలః । అభవత్
 యత్ । సురాపానమితి సురా-పానమ్ । సః । కలవిజ్ఞః । యత్ । అన్నాదనమిత్త్యన్న-
 అదనమ్ । సః । తిత్తిరిః । తస్య । అశ్చాలినా । బ్రహ్మహత్యామితి బ్రహ్మ-హత్యామ్ । ఉపేతి
 అగ్రుష్టాత్ । తామ్ । సంవధ్నరమితి సమ్-వధ్నరమ్ । అభిభః । తమ్ । భూతాని । అభీతి ।
 అక్రోశన్తి । బ్రహ్మహన్తితి బ్రహ్మ-హన్తి । ఇతి । సః । పృథివీమ్ । ఉపేతి । అసీదత్ । అస్యై
 బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి బ్రహ్మ-హత్యాయై । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహాణ । ఇతి । సా ।
 అబ్రవీత్ । వరమ్ । వృణే । ఖాతాత్ । పురాభవిష్యన్తితి పరా-భవిష్యన్తి । మన్యే । తతః । మా
 పరేతి । భూవమ్ । ఇతి । పురా । తే ॥౨॥ సంవధ్నరాదితి సమ్-వధ్నరాత్ । అవీతి । రోహత్
 ఇతి । అబ్రవీత్ । తస్మాత్ । పురా । సంవధ్నరాదితి సమ్-వధ్నరాత్ । పృథివ్యై । ఖాతమ్ ।
 అవీతి । రోహతి । వారేషు కమితి వారే-పుతమ్ । హి । అస్యై । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయా

ఇతిబ్రహ్మ-హత్యాయే । ప్రతీతి । అగ్రహ్లాత్ । తత్ । స్వకృతమితిస్వ-కృతమ్ । ఇరిణమ్ ।
 అభవత్ । తస్మాత్ । అహితాగ్నిరిత్యాహత-అగ్నిః । క్రద్ధాదేవఇతిక్రద్ధా-దేవః । స్వకృతఇతి
 స్వ-కృతే । ఇరిదే । న । అనేతి । స్వేత్ । బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-హత్యాయే । హి ।
 ఏషః । వర్షః । సః । వనస్పతీన్ । ఉపేతి । అసిదత్ । అస్యై । బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-
 హత్యాయే । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహ్లాత । ఇతి । తే । అబ్రువన్ । వరీమ్ । పుణామస్తా
 వృక్లాత్ ॥౩॥ పరాభవిష్వస్తఇతిపరా-భవిష్వస్తః । మన్యామహి । తతః । మా । పరీతి ।
 భూమ । ఇతి । అవశ్చనాదిత్యా-వశ్చనాత్ । వః । భూయాగంసః । ఉదితి । తిప్తాన్ । ఇతి
 అబ్రవీత్ । తస్మాత్ । అవశ్చనాదిత్యా-వశ్చనాత్ । వృక్షాహిమ్ । భూయాగంసః । ఉదితి ।
 తిప్తన్తి । వారేవృతమితివారే-వృతమ్ । హి । ఏషామ్ । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయాఇతి
 బ్రహ్మ-హత్యాయే । ప్రతీతి । అగ్రహ్లాన్ । సః । నిర్వాసఇతీనిః-యాసః । అభవత్ । తస్మాత్
 నిర్వాసస్యేతీనిః-యాసస్య । న । ఆశ్యమ్ । బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-హత్యాయే । హి
 ఏషః । వర్షః । అథో ఇతి । ఖలు । యః । ఏవ । లోహితః । యః । వా । అవశ్చనాదిత్యా-
 వశ్చనాత్ । నిర్వృప్తీతీనిః-యేషతి । తస్య । న । ఆశ్యమ్ ॥౪॥ కామమ్ । అన్యస్య । సః ।
 స్త్రీషగంసాదమితిస్త్రీ-సగంసాదమ్ । ఉపేతి । అసిదత్ । అస్యై । బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-
 హత్యాయే । తృతీయమ్ । ప్రతీతి । గృహ్లాత । ఇతి । తాః । అబ్రువన్ । వరీమ్ । పుణామస్తా
 ఋత్వియాత్ । ప్రణామితిప్ర-ణామ్ । విన్తామస్తా । కామమ్ । ఏతి । విజనితోరితివి-
 జనితోః । సమితి । భవామ । ఇతి । తస్మాత్ । ఋత్వియాత్ । స్త్రీయః । ప్రణామితిప్ర-
 ణామ్ । విన్తన్తే । కామమ్ । ఏతి । విజనితోరితివి-జనితోః । సమితి । భవన్తి । వారేవృతమితి
 వారే-వృతమ్ । హి । ఆసామ్ । తృతీయమ్ । బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-హత్యాయే ।

ప్రతితీ | అగ్రహాన్తి | సా | మలవద్వాసాఇతిమలవత్-వాసాః | అభవత్ | తస్మాత్ | మలవద్వాస
 సేతిమలవత్-వాససా | న | సమితి | వదేత || ౧౫ || న | సహ | అసీత | న | అస్యాః | అన్నమ్
 అద్యాత్ | బ్రహ్మహత్యాయాఇతిబ్రహ్మ-హత్యాయై | హి | ఏషా | వర్ణమ్ | ప్రతిముచ్యేతిప్రతి-
 ముచ్య | అస్తే | అథోఇతి | ఖలు | ఆహుః | అభ్యజ్ఞనమిత్యభి-అజ్ఞనమ్ | వాప | ద్రియాః |
 అన్నమ్ | అభ్యజ్ఞనమిత్యభి-అజ్ఞనమ్ | ఏవ | న | ప్రతిగృహ్యమితిప్రతి-గృహ్యమ్ | కామమ్
 అన్యత్ | ఇతి | యామ్ | మలవద్వాసనమితిమలవత్-వాసనమ్ | సమ్ప్రవర్తీతీసమ్-భవన్తి
 యః | తతః | జాయతే | సః | అభిశస్తఇత్యభి-శస్తః | యామ్ | అరణ్యే | తస్యై | స్తేనః |
 యామ్ | పరాచీమ్ | తస్యై | ప్రాతముఖీతిప్రాత-ముఖీ | అపగల్బఇత్యప-గల్బః | యా
 స్నాతి | తస్యాః | అప్సిత్యప్-సు | మారుకః | యా || ౧౬ || అభ్యజ్ఞ ఇత్యభి-అజ్ఞే | తస్యై |
 దుశ్చర్యేతిదుః-చర్కా | యా | ప్రలిఖతఇతిప్ర-లిఖతే | తస్యై | ఖలతిః | అపమారీత్యప-
 మారీ | యా | అజ్ఞఇత్యా-అజ్ఞే | తస్యై | క్రాణః | యా | ద్రతః | ధావతే | తస్యై | శ్వావదన్నితి
 శ్వావ-దన్తి | యా | నఖానీ | నికృంతతఇతిని-కృంతతే | తస్యై | కునఖీ | యా | కృణత్తి |
 తస్యై | క్షీబః | యా | రజ్జమ్ | సృజతి | తస్యాః | ఉద్యుక్తకఇత్యుక్-బస్కుకః | యా | పర్దేన
 పిబతి | తస్యాః | ఉన్మాదుక్తకఇత్యుక్-మాదుకః | యా | ఖర్వణ | పిబతి | తస్యై | ఖర్వః |
 తిస్రః | రాత్రీః | వ్రతమ్ | చరేత్ | అజ్ఞానినా | వా | పిబేత్ | అఖర్వణ | వా | పాత్రేణ |
 ప్రజాయాఇతిప్ర-జాయే | గోపీధాయ || ౧౭ ||

|| యథోమపాసంతే వృక్షాత్తస్య నాశ్యం వదేత మారుకోయాఽఖర్వణవాత్రీణీచ || ౧౮ ||
 త్వస్యై | హతపుత్రఇతిహత-పుత్రః | వీవ్రమితివి-ఇవ్రమ్ | సోమమ్ | ఏతి | అహరత్
 తస్యై | ఇవ్రః | ఉపహవమిత్యప-హవమ్ | బచ్చత | తమ్ | న | ఉపేతి | అహ్వాయత

పుత్రమ్ । మే । అవధీః । ఇతి । సః । యజ్జవేశసమితియజ్జ-వేశసమ్ । కృత్వా । ప్రాసహాతీప్ర-
 సహా । సోమమ్ । అపిబత్ । తస్య । యత్ । అత్యకృత్యతీ-అకీపుత । తత్ । త్వస్యే । అహవనీయ
 మిత్యా-హవనీయమ్ । ఉప । ప్రేతి । అవర్తయత్ । స్వాహా । ఇష్టశత్రురితీష్ట-శత్రుః ।
 వర్తస్య । ఇతి । యత్ । అవర్తయత్ । తత్ । వృతస్య । పుత్రత్వమితివృత-త్వమ్ । యత్
 అబ్రవీత్ । స్వాహా । ఇష్టశత్రురితీష్ట-శత్రుః । వర్తస్య । ఇతి । తస్మాత్ । అస్య ॥౧౧॥ ఇష్టః ।
 శత్రుః । అభవత్ । సః । సమ్మపన్నితీసమ్-భవన్నీ । అగ్నిషోమావిత్యగ్ని-సోమో । అభి ।
 సమితి । అభవత్ । సః । ఇషుమాత్రమిషుమాత్రమితిషుమాత్రమ్-ఇషుమాత్రమ్ । విష్వజ్జే
 అవర్తత । సః । ఇమాన్ । లోకాన్ । అవృణోత్ । యత్ । ఇమాన్ । లోకాన్ । అవృణోత్ ।
 తత్ । వృతస్య । వృతత్వమితివృత-త్వమ్ । తస్మాత్ । ఇష్టః । అభిభేత్ । సః । ప్రజాపతిమితిప్రజా-
 పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । శత్రుః । మే । అజని । ఇతి । తస్మి । వజ్రమ్ । సిక్వా । ప్రేతి
 అయచ్చత్ । ఏతేన । జహి । ఇతి । తేన । అభీతి । అయత । తౌ । అబ్రూతామ్ । అగ్నిషోమావి
 త్యగ్ని-సోమో । మా ॥౧౧॥ ప్రేతి । హః । అవమ్ । అన్తః । స్వః । ఇతి । మమ । వై । యువమ్
 స్వః । ఇతి । అబ్రవీత్ । మామ్ । అభి । ఏతి । ఇతమ్ । ఇతి । తౌ । భాగధేయమితిభాగ-
 ధేయమ్ । అచ్యేతామ్ । తాభ్యామ్ । ఏతమ్ । అగ్నిషోమీయమిత్యగ్ని-సోమీయమ్ । ఏకారణకపాల
 మిత్యేకారణ-కపాలమ్ । పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే । ప్రేతి । అయచ్చత్ । తౌ । అబ్రూతామ్
 అభీతి । సస్త్వ్యావితిసమ్-దృష్టే । వై । స్వః । న । శక్తువః । ఐతుమిత్యా-ఏతుమ్ । ఇతి ।
 సః । ఇష్టః । ఆత్మసః । శీతరూరావితిశీత-రూరౌ । అజనయత్ । తత్ । శీతరూరయౌరితిశీత-
 రూరయౌః । జన్మ । యః । ఏవమ్ । శీతరూరయౌరితిశీత - రూరయౌః । జన్మ । వేద ॥౧౨॥
 న । ఏనమ్ । శీతరూరావితిశీత-రూరౌ । హతః । తాభ్యామ్ । ఏనమ్ । అభీతి । అనయత్

తస్మాత్ | బ్రహ్మభూమినాత్ | అగ్నిజోమావిత్సగ్న-సోమో | నిరితి | అబ్రాహ్మణామ్ | ప్రాణాపానా
 వితిప్రాణ-అపానా | వై | ఏనమ్ | తత్ | అబ్రాహ్మణామ్ | ప్రాణఇతిప్ర-అను | వై | దక్ష |
 అపానఇత్యప-అను | క్రతుః | తస్మాత్ | బ్రహ్మభూమినాః | బ్రూయాత్ | మయ | దక్షక్రతుఇతి
 దక్ష-క్రతు | ఇతి | ప్రాణాపానావితిప్రాణ-అపానా | ఏవ | అత్కస్మై | ధత్తే | సర్వమ్ |
 అయుః | ఏతి | సః | దేవతాః | వృత్రాత్ | నిర్దహాయేతినిః-హాయ | వాద్ర్ఘ్నుమితి వాద్ర్ఘ్-
 ఘ్నుమ్ | హవిః | పూర్వమాసఇతిపూర్వ-మాసే | నిరితి | అవపత్ | ఘ్నన్తి | వై | ఏనమ్ |
 పూర్వమాసఇతిపూర్వ-మాసే | ఏతి || ౧౧ || అమావాస్యాయామిత్కమా-వాస్యాయామ్ |
 ప్త్యాయయన్తి | తస్మాత్ | వాద్ర్ఘ్నుఇతివాద్ర్ఘ్-ఘ్ను | పూర్వమాసఇతిపూర్వ-మాసే | అన్వితి |
 ఉచ్యేతేఇతి | వృధస్వతీఇతివృధస్వ-వతీ | అమావాస్యాయామిత్కమా-వాస్యాయామ్ | తత్
 సగ్ంస్యాప్యేతిసమ్-స్యాప్య | వాద్ర్ఘ్నుమితివాద్ర్ఘ్-ఘ్నుమ్ | హవిః | వజ్రమ్ | అదాయేత్కా-
 దాయ | పునః | అభీతి | అయత | తేఇతి | అబ్రాహ్మణామ్ | ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ
 మా | ప్రేతి | హః | అవయోః | వై | క్రితః | ఇతి | తేఇతి | అబ్రాహ్మణామ్ | వరమ్ | వృణావస్తా
 నక్షత్రవిహితేతి నక్షత్ర-విహితా | అహమ్ | అసాని | ఇతి | అసా | అబ్రవీత్ | చిత్రవిహితేతి
 చిత్ర-విహితా | అహమ్ | ఇతి | ఇయమ్ | తస్మాత్ | నక్షత్రవిహితేతి నక్షత్ర-విహితా | అసా
 చిత్రవిహితేతిచిత్ర-విహితా | ఇయమ్ | యః | ఏవమ్ | ద్యావాపృథివ్యోరితిద్యావా-
 పృథివ్యోః || ౧౨ || వరమ్ | వేద | ఏతి | ఏనమ్ | వరః | గచ్ఛతి | సః | అభ్యామ్ | ఏవ |
 ప్రసూతఇతిప్ర-సూతః | ఇన్ద్రః | వృత్రమ్ | అహన్న్ | తే | దేవాః | వృత్రమ్ | హత్వా |
 అగ్నిజోమావిత్సగ్న-సోమో | అబ్రువన్న్ | హవ్యమ్ | సః | వహతమ్ | ఇతి | తౌ | అబ్రాహ్మణామ్
 అపతేజసావిత్సప-తేజసో | వై | త్యో | వృత్రే | వై | త్యయోః | తేజః | ఇతి | తే | అబ్రువన్న్

కు. ఇదమ్. అచ్చ. ఏతి. ఇతి. గౌ. ఇతి. అబ్రువన్మి. గౌ. వావ. సర్వస్య. మిత్రమ్
 ఇతి. సా. అబ్రవీత్ || ౧౩ || పరమ్. పృథ్వి. మయి. ఏవ. సతా. ఉభయేన. భునజాన్వై
 ఇతి. తత్. గౌ. ఏతి. అహరత్. తస్మాత్. గవి. సతా. ఉభయేన. భుజ్యతే. ఏతత్
 వై. అగ్నేః. తేజః. యత్. పుతమ్. ఏతత్. సోమస్య. యత్. పయః. యా. ఏవమ్
 అగ్నిసోమయోరిత్యగ్ని-సోమయో. తేజః. వేద. తేజస్వీ. ఏవ. భవతి. బ్రహ్మవాదిస-ఇతి
 బ్రహ్మ-వాదినః. వదన్తి. క్షిప్తవత్యమితికిమ్-దేవత్యమ్. పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్
 ఇతి. ప్రాజాపత్యమితిప్రాజా-పత్యమ్. ఇతి. బ్రాయాత్. తేన. ఇన్ద్రమ్. జ్యేష్ఠమ్.
 పుత్రమ్. నిరవాసాయయదితీనిః-అవాసాయయత్. ఇతి. తస్మాత్. జ్యేష్ఠమ్. పుత్రమ్
 ధనేన. నిరవాసాయయన్తీతీనిః-అవాసాయయన్తి || ౧౪ ||

|| అస్యమావేదార్యావాపుథివ్యారబ్రవీదితితస్మాచ్ఛ్రావారిచ || ౨ ||

ఇన్ద్రమ్. వృత్రమ్. జమ్భివాగ్ంసమ్. మృధః. అభి. ప్రేతి. అవేపన్త. సః. ఏతమ్
 వైమృధమ్. పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే. అనునిర్వాప్యమిత్యను-నిర్వాప్యమ్. అపత్యత్.
 తమ్. నిరితి. అవపత్. తేన. వై. సః. మృధః. అపేతి. అహత. యత్. వైమృధః.
 పూర్ణమాసఇతిపూర్ణ-మాసే. అనునిర్వాప్యమిత్యను-నిర్వాప్యః. భవతి. మృధః. ఏవ.
 తేన. యజమానః. అపేతి. హతే. ఇన్ద్రః. వృత్రమ్. హత్యా. దేవతాభిః. చ. ఇన్ద్రియేణ
 చ. వీతి. ఆర్జిత. సః. ఏతమ్. అగ్నీయమ్. అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్. అమావాస్యా
 యామిత్యమా-వాస్యాయామ్. అపత్యత్. ఇన్ద్రమ్. దధి || ౧౫ || తమ్. నిరితి. అవపత్.
 తేన. వై. సః. దేవతాః. చ. ఇన్ద్రియమ్. చ. అవేతి. అరున్త. యత్. అగ్నీయః. అష్టాకపాల
 అష్టాష్టా-కపాలాః. అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్. భవతి. ఇన్ద్రమ్. దధి.

దేవతాః | చ | ఏవ | తేన | ఇన్ద్రియమ్ | చ | యజమానః | అవేతి | రున్తే | ఇవ్రస్య | వృతమ్ |
 జఘ్నుషః | ఇన్ద్రియమ్ | వీర్యమ్ | పృథివీమ్ | అను | వీతి | ఆర్తుత్ | తత్ | ఓషధయః |
 వీరుధః | అభవన్ | సః | ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ | ఉపేతి | అధావత్ | వృతమ్ |
 మే | జఘ్నుషః | ఇన్ద్రియమ్ | వీర్యమ్ || ౧౬ || పృథివీమ్ | అను | వీతి | ఆరత్ | తత్ |
 ఓషధయః | వీరుధః | అభావన్ | ఇతి | సః | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | పశూన్ |
 అబ్రవీత్ | ఏతత్ | అస్మై | సమితి | నయత | ఇతి | తత్ | పశవః | ఓషధిభ్యఇత్యోషధి-
 భ్యః | అధీతి | ఆత్మన్ | సమితి | అనయన్ | తత్ | ప్రతీతి | అదువాన్ | యత్ | సమనయన్తితి
 సమ్-అనయన్ | తత్ | సాన్నాయ్యస్యేతిసామ్-నాయ్యస్య | సాన్నాయ్యత్వమితిసాన్నాయ్య-
 త్వమ్ | యత్ | ప్రత్యదువాన్తితిప్రతి-అదువాన్ | తత్ | ప్రతిధుప్రతిప్రతి-ధుషః | ప్రతిధుక్ప్రతి
 ప్రతిధుక్-త్వమ్ | సమితి | అనైషుః | ప్రతీతి | అధుక్తన్ | న | తు | మయి | శ్రయతే |
 ఇతి | అబ్రవీత్ | ఏతత్ | అస్మై || ౧౭ || శృతమ్ | కురుత | ఇతి | అబ్రవీత్ | తత్ | అస్మై
 శృతమ్ | అకుర్వన్ | ఇన్ద్రియమ్ | వావ | అస్మిన్ | వీర్యమ్ | తత్ | అశ్రయన్ | తత్ |
 శృతస్య | శృతత్వమితిశృత-త్వమ్ | సమితి | అనైషుః | ప్రతీతి | అధుక్తన్ | శృతమ్ |
 అక్రన్ | న | తు | మా | ధినోతి | ఇతి | అబ్రవీత్ | ఏతత్ | అస్మై | దధి | కురుత | ఇతి
 అబ్రవీత్ | తత్ | అస్మై | దధి | అకుర్వన్ | తత్ | ఏనమ్ | అధినోత్ | తత్ | దధ్నుః |
 దధిత్వమితిదధి-త్వమ్ | బ్రహ్మవాదినఇతిబ్రహ్మ-వాదినః | వదన్తి | దధ్నుః | పూర్వస్య |
 అపదేయమిత్యవ-దేయమ్ || ౧౮ || దధి | హి | పూర్వమ్ | క్రియతే | ఇతి | అసాదృత్యేత్వనా-
 దృత్య | తత్ | శృతస్య | ఏవ | పూర్వస్య | అవేతి | ద్యేత్ | ఇన్ద్రియమ్ | ఏవ | అస్మిన్ | వీర్యమ్ |
 శ్రిత్యా | దధ్నా | ఉపరిష్టాత్ | ధినోతి | యథాపూర్వమితియథా-పూర్వమ్ | ఉపేతి | ఏతి

యత్ । పూతీః । ధా । పర్వవర్తివర్తివర్తి-వర్తి । ధా । అతశ్చాదిత్యా-తశ్చాత్ । సౌమ్యమ్ ।
తత్ । యత్ । క్షురైః । రాక్షసమ్ । తత్ । యత్ । క్షురైః । వైశ్వాదేవమితీవైశ్వ-దేవమ్ । తత్ ।
యత్ । అతశ్చనేనేత్యా-తశ్చనేన । మానుషమ్ । తత్ । యత్ । దధ్నా । తత్ । సేవ్రమితిస-
ఇప్తమ్ । దధ్నా । ఏతి । తనన్తి ॥౧౧॥ సేవ్రత్యాయేతిసేవ్ర-త్యాయ । అగ్నిహోత్రోచ్చేషణ
మిత్యగ్నిహోత్ర-ఉచ్చేషణమ్ । అభ్యాతనన్తిత్వభి-అతనన్తి । యజ్ఞస్య । సన్తత్యాఇతిసమ్-
తత్యై । ఇప్తః । వృత్రమ్ । పాత్యా । సరామ్ । పరావతమితీపరా-వతమ్ । అగచ్ఛత్ । అపేతి
అరాధమ్ । ఇతి । మన్యమానుః । తమ్ । దేవతాః । ప్రైవమితిప్ర-ఏవేమ్ । అచ్చున్తి । సః ।
అబ్రవీత్ । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । యః । ప్రథమః । అనువిస్వతీత్యను-విస్వతీ । తస్య
ప్రథమమ్ । భాగధేయమితిభాగ-ధేయమ్ । ఇతి । తమ్ । పితరః । అన్వితీ । అవిస్త్వన్తి ।
తస్మాత్ । పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః । పూర్వేభ్యః । క్రియతే । సః । అమావాస్యమిత్యమా-
వాస్యామ్ । ప్రతి । ఏతి । అగచ్ఛత్ । తమ్ । దేవాః । అభి । సమితీ । అగచ్ఛన్త । అమా ।
వై । నః ॥౨౦॥ అద్య । వసు । వసన్తి । ఇతి । ఇప్తః । హి । దేవానామ్ । వసు । తత్ ।
అమావాస్యాయాఇత్యమా-వాస్యాయాః । అమావాస్యత్వమిత్యమావాస్య-త్వమ్ । బ్రహ్మవాదిన్
ఇతిబ్రహ్మ-వాదిసః । వదన్తి । క్షిన్తేవత్యమితి క్షిమ్-దేవత్యమ్ । సాన్నాయమితిసామ్-
నాయమ్ । ఇతి । వైశ్వాదేవమితీవైశ్వ-దేవమ్ । ఇతి । బ్రూయాత్ । విశ్వే । హి । తత్ ।
దేవాః । భాగధేయమితీభాగ-ధేయమ్ । అభితి । సమగచ్ఛన్తేసమ్-అగచ్ఛన్త । ఇతి । అథోఇతి
ఖలు । అప్తమ్ । ఇతి । ఏవ । బ్రూయాత్ । ఇప్తమ్ । వావ । తే । తత్ । భిషజ్యన్తః । అభి ।
సమితీ । అగచ్ఛన్త । ఇతి ॥౨౧॥

దధిమేఅప్పుసఅన్వయంచీర్వమిత్యబ్రవీదేతదస్మాఅవదేయంతనన్తినోద్వివత్వారిగంశచ్చు ॥౩॥

బ్రహ్మవాదినఁడతిబ్రహ్మ-వాదినః । వదన్తి । సః । తు । వై । దర్శకపూర్ణమాసావితీదర్శ-
 పూర్ణమాసా । యజేత । యః । ఏనౌ । నేన్ద్రావితిన-ఇన్ద్రా । యజేత । ఇతి । వైమృధః ।
 పూర్ణమాసఁడతిపూర్ణ-మాసే । అనునిర్వాప్యఇత్యను-నిర్వాప్య । భవతి । తేన । పూర్ణమాసఁడతి
 పూర్ణ-మాసః । నేన్ద్రఁడతిన-ఇన్ద్రః । ఇన్ద్రమ్ । దధి । అమావాస్యాయామిత్త్యమా-వాస్యాయామ్
 తేన । అమావాస్యేత్త్యమా-వాస్యా । నేన్ద్రతిన-ఇన్ద్రా । యః । ఏవమ్ । ఏర్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసా
 వితీదర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । నేన్ద్రావితిన-ఇన్ద్రా । ఏవ । ఏనౌ । యజతే । శ్చశ్చఁడతిశ్చ-
 శ్చః । అన్తై । ఈజానాయ । వసీయః । భవతి । దేవాః । వై । యత్ । యజ్ఞే । అకుర్వత । తత్ ।
 అసురాః । అకుర్వత । తే । దేవాః । ఏతామ్ ॥౨౨॥ ఇష్టిమ్ । అపశ్యన్తి । ఆగ్నావైష్టవ
 మిత్యాగ్నా-వైష్టవమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । సరస్వత్యై । చరుమ్ । సరస్వతే
 చరుమ్ । తామ్ । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ । సగ్గంస్థాప్యేతీసమ్-స్థాప్య । అను । నిరితి ।
 అవపన్తి । తతః । దేవాః । అభవన్తి । పరేతి । అసురాః । యః । త్రాత్యవ్యవానితిత్రాత్యవ్య-
 వాన్ । స్యాత్ । సః । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ । సగ్గంస్థాప్యేతీసమ్-స్థాప్య । ఏతామ్
 ఇష్టిమ్ । అను । నిరితి । వపేత్ । పౌర్ణమాసేనేతిపౌర్ణ-మాసేన । ఏవ । వజ్రమ్ । త్రాత్యవ్యాయా
 ప్రహృత్యేతిప్ర-హృత్య । ఆగ్నావైష్టవేనేత్యాగ్నా-వైష్టవేన । దేవతాః । చ । యజ్ఞమ్ । చ ।
 త్రాత్యవ్యస్య । వృజ్ఞే । మిథునాన్ । పశూన్ । సారస్వతాభ్యమ్ । యావత్ । ఏవ । అస్య । అస్తే
 తత్ ॥౨౩॥ సర్వమ్ । వృజ్ఞే । పౌర్ణమాసమితిపౌర్ణ-మాసమ్ । ఏవ । యజేత । త్రాత్యవ్యవానితి
 త్రాత్యవ్య-వాన్ । న । అమావాస్యాయామిత్త్యమా-వాస్యామ్ । హత్వా । త్రాత్యవ్యమ్ । న । ఏతి
 ప్తాయాయతి । సాక్షప్తుస్థాయాయేనేతిసాకమ్-ప్రస్థాయాయేన । యజేత । పశుకామఁడతి
 పశు-కామః । యన్తై । వై । అర్చేన । అహరన్తిత్యా-హరన్తి । న । అత్తనా । త్యవ్యతి । న

అన్యస్మై | దదాతి | యస్మై | మహాతా | త్వవ్యతి | అత్యహా | దదాతి | అన్యస్మై | మహాతా |
 పూర్ణమ్ | హైరాతవ్యమ్ | త్వప్తః | ఏవ | ఏనమ్ | ఇప్తః | ప్రణయేతిథి-అయా | పుకర్ణిరితి
 పశు-భిః | తర్చయతి | దారుపాత్రేణిదారు-పాత్రేణి | అహైరాతి | న | హి | ద్యుస్మయమితి
 మృత్-మయేమ్ | అహుతిమిత్యా-హుతిమ్ | అనశే | దిదుష్కరమ్ || ౨౪ || భవతి ఊర్కీ |
 వై | ఉదుమ్బరే | ఊర్కీ | పశవః | ఊర్కా | ఏవ | అన్యై | ఊర్కీమ్ | పశూన్ | అవేతి | రున్ధీ
 న | అగతశ్చిరిత్యగత-త్వీ | మహీష్టమితిమహా-ఇప్తమ్ | యజేత | త్రయో | వై | గతశ్చిర్య
 అతిగత-క్రియః | శుశ్రువాన్ | గ్రామశిరితిగ్రామ-నీ | రాజస్థా | తేషామ్ | మహీష్టయతి
 మహా-ఇప్తః | దేవతా | యః | వై | స్వామ్ | దేవతామ్ | అతియజతవ్యతి-యజతే | ప్రేతి
 స్వాయే | దేవతాయై | చ్యవతే | న | పరామ్ | ప్రేతి | అహ్నితి | పాపయాన్ | భవతి |
 సంవర్చరమితిసమ్-వర్చరమ్ | ఇప్తమ్ | యజేత | సంవర్చరమితిసమ్-వర్చరమ్ | హి
 వ్రతమ్ | న | అతీతి | స్వా || ౨౫ || ఏవ | ఏనమ్ | దేవతా | ఇజ్యమానా | భూశ్చే | ఇన్ద్రే
 వనీయాన్ | భవతి | సంవర్చరస్యేతిసమ్-వర్చరస్య | పరస్తాత్ | అగ్నయే | వ్రతపతయతి
 వ్రత-పతయే | పురోదాశమ్ | అప్తాకపాలమిక్యప్తా-కపాలమ్ | నిరితి | వపేత్ | సంవర్చరమితి
 సమ్-వర్చరమ్ | ఏవ | ఏనమ్ | వృత్రమ్ | జహ్నివాగ్ంసమ్ | అగ్నిః | వ్రతపతిరితివ్రత-
 పతిః | వ్రతమ్ | ఏతి | లమ్బయతి | తతః | అధీతి | కామమ్ | యజేత || ౨౬ ||

|| ఏతాన్తదౌదుమ్బరగ్ంస్వాత్రిగ్ంశచ్చ || ౨౭ ||

న | అసోమయాతీత్యసోమ-యాతీ | సమితి | నయేత్ | అసాగతమిక్యసా-గతమ్ |
 వై | ఏకస్య | పయా | యః | అసోమయాతీత్యసోమ-యాతీ | యత్ | అసోమయాతీత్యసోమ-
 యాతీ | సస్మయేరితిసమ్-నయేత్ | పరిమోషణివరి-మోష | ఏవ | నః | అచ్ఛకమ్ |

కరోతి | అథో ఇతి | పరేతి | ఏవ | సిద్ధతే | సోమయాజీతిసోమ-యాజీ | ఏవ | నమితి |
 నయేత్ | పయః | వై | సోమః | పయః | సాన్నాయమితిసామ్-నాయమ్ | పయసా |
 ఏవ | పయః | అత్కన్ | ధత్తే | వీతి | వై | ఏతమ్ | ప్రజయేతిప్ర-జయో | పశుభిరితి
 పశు-భిః | అర్థయతి | వర్థయతి | అస్య | త్రాత్యమ్ | యస్య | హవిః | నిరుప్తమితినిః-
 ఉప్తమ్ | పురస్తాత్ | చప్రమో || ౨౩ || అభీతి | ఉదేతీత్యుత్-ఏతి | త్రేధా | తణ్డరాన్ | వీతి |
 భజేత్ | యే | మధ్యమా | స్వః | తాన్ | అగ్నయే | దాత్రే | పురోదాకమ్ | అప్యకపాలమిత్యప్య-
 కపాలమ్ | కుర్యాత్ | యే | స్వవిప్యః | తాన్ | ఇన్ద్రాయ | ప్రదాత్రఇతిప్ర-దాత్రే | దధన్న్
 చరుమ్ | యే | అఠిప్యః | తాన్ | విష్ణవే | శిపివిప్యయేతిశిపి-విప్యయే | శృతే | చరుమ్
 అగ్నిః | ఏవ | అన్తే | ప్రజామితిప్ర-జామ్ | ప్రజనయతీతిప్ర-జనయతి | వృద్ధామ్ |
 ఇన్ద్రః | ప్రేతి | యచ్చతి | యజ్ఞః | వై | విష్ణుః | ప్రశవః | శిపిః | యజ్ఞే | ఏవ | పశుషు
 ప్రతీతి | తిష్ఠతి | న | ద్వేఇతి || ౨౪ || యజేత | యత్ | పూర్వయా | సమ్ప్రతీతిసమ్-ప్రతి
 యజేత | ఉత్తరయేత్యుత్-త్తరయా | చమ్బుట్ | కుర్యాత్ | యత్ | ఉత్తరయేత్యుత్-త్తరయా
 సమ్ప్రతీతిసమ్-ప్రతి | యజేత | పూర్వయా | చమ్బుట్ | కుర్యాత్ | న | ఇష్టిః | భవతి | న
 యజ్ఞః | తత్ | అన్వీతి | హ్రీతమువీతిహ్రీత-మువీ | అపగల్పఇత్యప-గల్పః | జాయతే
 ఏకామ్ | ఏవ | యజేత | ప్రగల్పఇతిప్ర-గల్పః | అస్య | జాయతే | అనాదృత్యేత్యనా-దృత్య
 తత్ | ద్వే ఇతి | ఏవ | యజేత | యజ్ఞముఖమితియజ్ఞ-ముఖమ్ | ఏవ | పూర్వయా |
 అలభతఇత్యాల-భతే | యజతే | ఉత్తరయేత్యుత్-త్తరయా | దేవతాః | ఏవ | పూర్వయా
 అపరుస్యఇత్యప-రుస్యే | ఇన్ద్రియమ్ | ఉత్తరయేత్యుత్-త్తరయా | దేవలోకమితి దేవ-లోకమ్
 ఏవ || ౨౫ || పూర్వయా | అభిజయతీత్యభి-జయతి | మనుష్యలోకమితిమనుష్య-లోకమ్

ఉత్తరయేత్యుక్-తరయా । భూయసః । యజ్ఞక్రతూనితీయజ్ఞ-క్రతూన్ । ఉపేతీ । ఏతి ।
 ఏషా । వై । సుమనాఽతిసు-మనాః । నామ । ఇష్టే । యమ్ । అర్చ్య । క్షణానమ్ । పశ్యాత్
 చప్రమాః । అభీతి । ఉదేతీత్యుక్-ఏతి । అస్మిన్న । ఏవ । అస్మై । లోకే । అర్చకమ్ । భవతి
 దాక్షాయణయజ్ఞేనేతిదాక్షాయణ-యజ్ఞేన । సుచర్లతామతిసుచర్ల-కామః । యజేత ।
 పూర్వమాసతిపూర్వ-మాసే । సమితి । నయేత్ । మైత్రాచరుడ్యేతిమైత్రా-చరుడ్యా । ఆమిక్తయా
 అమావాస్యాయామిక్తమా-వాస్యాయామ్ । యజేత । పూర్వమాసతిపూర్వ-మాసే । వై ।
 దేవానామ్ । సుతః । తేషామ్ । ఏతమ్ । అర్చమాసమిక్త్యర్చ-మాసమ్ । ప్రసవతఃకతిప్ర-సుతః ।
 తేషామ్ । మైత్రాచరుడ్యేతిమైత్రా-చరుడ్యే । వశా । అమావాస్యాయామిక్తమా-వాస్యాయామ్
 అనూబన్ధ్యేత్యను-బన్ధ్యా । యత్ ॥౨౦॥ పూర్వేద్యుః । యజతే । వేదిమ్ । ఏవ । తత్ । కరోతి
 యత్ । వధాన్ । అప్రాకరోతీత్యవ-అకరోతి । సదోహవిర్దానేఽతిసదః-హవిర్దానే । ఏవ ।
 సమితి । మిన్తోతి । యత్ । యజతే । దేవైః । ఏవ । సుత్యామ్ । సమితి । పాదయతి । సః ।
 ఏతమ్ । అర్చమాసమిక్త్యర్చ-మాసమ్ । సర్ధమాదమితిసర్ధ-మాదమ్ । దేవైః । సోమమ్ ।
 పిబతి । యత్ । మైత్రాచరుడ్యేతిమైత్రా-చరుడ్యా । ఆమిక్తయా । అమావాస్యాయామిక్తమా-
 వాస్యాయామ్ । యజతే । యా । ఏవ । ఆసౌ । దేవానామ్ । వశా । అనూబన్ధ్యేత్యను-బన్ధ్యా
 సోఽతి । ఏవ । ఏషా । ఏతస్య । సాక్షాదితి స-అక్షాత్ । వై । ఏషః । దేవాన్ । అభ్యారోహతి
 త్యభి-ఆరోహతి । యః । ఏషామ్ । యజ్ఞమ్ ॥౨౧॥ అభ్యారోహతీత్యభి-ఆరోహతి । యథా
 ఖలు । వై । శ్రయాన్ । అభ్యారూఢత్యభి-ఆరూఢః । కామయతే । తథా । కరోతి । యది
 అవవిద్యతీత్యవ-విద్యతి । పాపీయాన్ । భవతి । యది । న । అవవిద్యతీత్యవ-విద్యతి ।
 సద్యజ్జీతి స-ద్యజ్జీ । వ్యావృత్తాను ఇతి వ్యావృత్ - కామః । ఏతేన । యజ్ఞేన । యజేత ।

క్షురపవిరితి క్షుర-పవిః । హి । ఏషః । యజ్ఞః । తాజక్ । పుడ్యః । వా । భవతి । ప్రేతి ।
 వా । మీయతే । తస్య । ఏతత్ । వ్రతమ్ । న । అస్మత్ । వదేత్ । న । మూగ్గింసమ్ ।
 అక్షీయాత్ । న । స్త్రియమ్ । ఉపేతి । ఇయాత్ । న । అస్య । పల్పాలనేన । వాసః ।
 పల్పాలయేయుః । ఏతత్ । హి । దేవాః । సర్వమ్ । న । కుర్వన్తి ॥౩౨॥

॥ చంద్రమాద్యే దేవలోకమేవ యద్యజ్ఞం పల్పాలయేయుష్ట్యు ॥౩౧॥

ఏషః । వై । దేవరథఇతిదేవ-రథః । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా-
 యః । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా । ఇష్ట్యా । సోమేన । యజతే । రథస్పృష్టఇతి
 రథ-స్పృష్టే । ఏవ । అవసానఇత్యవ-సానే । వరే । దేవానామ్ । అవేతి । స్వతి । ఏతాని ।
 వై । అజ్ఞాపరూగ్గింపీత్యజ్ఞ-పరూగ్గింపి । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । యత్ । దర్శకపూర్ణ
 మాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-
 పూర్ణమాసా । యజతే । అజ్ఞాపరూగ్గింపీత్యజ్ఞ-పరూగ్గింపి । ఏవ । సంవత్సరస్యేతిసమ్-
 వత్సరస్య । ప్రతీతి । దధాతి । ఏతేఇతి । వై । సంవత్సరస్యేతిసమ్-వత్సరస్య । చక్షుషీఇతి
 యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసా
 వితిదర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । తాభ్యామ్ । ఏవ । సువర్గమితిసువః-గమ్ । లోకమ్ ।
 అన్వీతి । ప్రశ్నతి ॥౩౩॥ ఏషా । వై । దేవానామ్ । విక్రాన్తిరితివి-క్రాన్తిః । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసా
 వితిదర్శ-పూర్ణమాసా । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా
 యజతే । దేవానామ్ । ఏవ । విక్రాన్తిమితివి-క్రాన్తిమ్ । అను । వీతి । క్రమతే । ఏషః । వై
 దేవయానఇతిదేవ-యానః । పన్థాః । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా ।
 యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । యః । ఏష

దేవయాన ఇతి దేవ-యానః । పన్యాః । తమ్ । సమారోహ తీతీసమ్-ఆరోహతి । ఏతా । వై
 దేవానామ్ । హరీ ఇతి । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యః । ఏవమ్
 విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । యా । ఏవ । దేవానామ్
 హరీ ఇతి । తాభ్యామ్ ॥౩౪॥ ఏవ । ఏభ్యః । హవ్యమ్ । వహతి । ఏతత్ । వై । దేవానామ్
 అస్యమ్ । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ ।
 దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । సాక్షాదితీస-అక్షాత్ । ఏవ । దేవానామ్
 అస్యే । జుహోతి । ఏషః । వై । హవిర్దానీతి హవిః-ధానీ । యః । దర్శకపూర్ణమాసయాజీతి
 దర్శకపూర్ణమాస-యాజీ । సాయమ్రూతరితి సాయమ్-ప్రాతః । అగ్నిహోత్రమిత్యగ్ని-
 హోత్రమ్ । జుహోతి । యజతే । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । అహరహరి
 త్యహః-అహః । హవిర్దానినామితి హవిః-ధానినామ్ । సుతః । యః । ఏవమ్ । విద్వాన్ ।
 దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । హవిర్దానీతి హవిః-ధానీ । అస్మి । ఇతి
 సర్వమ్ । ఏవ । అస్య । ఖర్షిష్యమ్ । దత్తమ్ । భవతి । దేవాః । వై । అహః ॥౩౫॥
 యజ్జీయమ్ । న । అవిస్తన్న । తే । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । అపునన్న ।
 తా । వై । ఏతా । పూతా । మేధ్యే । యత్ । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యః
 ఏవమ్ । విద్వాన్ । దర్శకపూర్ణమాసావితి దర్శ-పూర్ణమాసా । యజతే । పూతా । ఏవ ।
 ఏనా । మేధ్యే । యజతే । న । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యాయామ్ । చ । పౌర్ణమాస్యా
 మితి పౌర్ణ-మాస్యామ్ । చ । స్రియమ్ । ఉపేతి । ఇయాత్ । యత్ । ఉపేయాదిత్యుప-ఇయాత్
 విరిద్ధియ ఇతి నిః-ఇన్ద్రియః । స్యాత్ । సోమస్య । వై । రాజ్ఞః । అర్థమాసస్యేత్యర్థ-మాసస్య
 రాత్రయః । పశ్యయః । ఆసన్తి । తానామ్ । అమావాస్యాయామిత్యమా-వాస్యామ్ । చ । పౌర్ణమాసీ

మితిపార్థ-మాసీమ్ । చ । న । ఉపేతి । ఐత్ ॥౩౬॥ తే ఇతి । ఏనమ్ । అభి । సమితి ।
 అనప్యేతామ్ । తమ్ । యక్ష్యః । ఆర్చత్ । రాజాసమ్ । యక్ష్యః । ఆరత్ । ఇతి । తత్ ।
 రాజయక్ష్మస్యేతిరాజ-యక్ష్మస్య । జన్య । యత్ । పాపీయాన్ । అభవత్ । తత్ । పాపయక్ష్మ
 స్యేతిపాప-యక్ష్మస్య । యత్ । జాయాభ్యామ్ । అవీస్వత్ । తత్ । జాయేస్యస్య । యః ।
 ఏవమ్ । ఏతేషామ్ । యక్ష్మాణామ్ । జన్య । వేద । న । ఏనమ్ । ఏతే । యజ్జ్వా । విస్తన్తి ।
 సః । ఏతే ఇతి । ఏవ । నమస్యన్తి । ఉపేతి । అధావత్ । తే ఇతి । అబ్రూతామ్ । పరమ్
 వృణావహై । అవమ్ । దేవానామ్ । భాగధేఇతిభాగ-ధే । అసావ ॥౩౭॥ అవత్ । అధీతి
 దేవాః । ఇజ్యన్తే । ఇతి । తస్మాత్ । సద్యశీనామ్ । రాత్రీణామ్ । అమావాస్యాయామిత్యమా-
 వాస్యాయామ్ । చ । పౌర్ణమాస్యామితిపౌర్ణ-మాస్యామ్ । చ । దేవాః । ఇజ్యన్తే । ఏతేఇతి
 హి । దేవానామ్ । భాగధేఇతిభాగ-ధే । భాగధాఇతిభాగ-ధాః । అస్మై । మనుష్యాః । భవన్తి
 యః । ఏవమ్ । వేద । భూతాని । క్షుధమ్ । అఘ్నున్తి । సద్యః । మనుష్యాః । అర్థమాసఇత్య
 ర్థ-మాసే । దేవాః । మాసి । పితరః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే । వనస్పతయః । తస్మాత్
 అహరహరిత్యహః-అహః । మనుష్యాః । అశనమ్ । ఇచ్చన్తే । అర్థమాసఇత్యర్థ-మాసే ।
 దేవాః । ఇజ్యన్తే । మాసి । పితృభ్యఇతిపితృ-భ్యః । క్రియతే । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరే ।
 వనస్పతయః । ఫలమ్ । గృహ్లాన్తి । యః । ఏవమ్ । వేద । హన్తి । క్షుధమ్ । శ్రాత్యవ్యమ్ ॥౩౮॥

॥ పశ్యతితాభ్యామహరైదసావఫలగోసప్తచ ॥౬॥

దేవాః । వై । న । ఋచి । న । యజ్షి । అశ్రయన్త । తే । సామన్న్ । ఏవ । అశ్రయన్త
 హిమ్ । కరోతి । సామ । ఏవ । అకః । హిమ్ । కరోతి । యత్ర । ఏవ । దేవాః । అశ్రయన్త
 తతః । ఏవ । ఏనాన్ । ప్రేతి । యుక్త్యే । హిమ్ । కరోతి । వాచః । ఏవ । ఏషా । యాగః ।

హిమ్ | కరోతి | ప్రజాఇతిప్ర-జాః | ఏవ | తత్ | యజమానః | సృజతే | త్రిః | ప్రథమామ్
 అన్వితీ | అహ | త్రిః | ఉత్తమామిష్యుత్-తమామ్ | యజ్జస్య | ఏవ | తత్ | బర్సమ్ ||౩౯||
 నవ్యతి | అప్రప్రగంసాయేత్యప్ర-ప్రగంసాయ | సస్తతమితిసమ్-తతమ్ | అన్వితీ | అహ
 ప్రాణానామితిప్ర-అనానామ్ | అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య | సస్తత్యాఇతిసమ్-తత్యై |
 అభోఇతి | రక్షసామ్ | అపహత్యాఇత్యప-హత్యై | రాధస్తరీమితిరాధీమ్-తరీమ్ | ప్రథమామ్
 అన్వితీ | అహ | రాధస్తరఇతిరాధీమ్-తరః | వై | అయమ్ | లోకః | ఇమమ్ | ఏవ | లోకమ్
 అభీతి | జయతి | త్రిః | వీతి | గృహ్యతి | త్రయః | ఇమే | లోకాః | ఇమాన్ | ఏవ | లోకాన్
 అభీతి | జయతి | బార్హతీమ్ | ఉత్తమామిష్యుత్-తమామ్ | అన్వితీ | అహ | బార్హతః |
 వై | అసా | లోకః | అముమ్ | ఏవ | లోకమ్ | అభీతి | జయతి | ప్రేతి | వః ||౪౦|| వాజాః |
 ఇతి | అసీరుక్తామిత్యసీ-ఉక్తామ్ | ప్రాజాపత్యామితిప్రాజా-పత్యామ్ | అన్వితీ | అహ |
 యజ్జః | వై | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | యజ్జమ్ | ఏవ | ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ |
 ఏతి | రభతే | ప్రేతి | వః | వాజాః | ఇతి | అన్వితీ | అహ | అస్నేమ్ | వై | వాజః | అస్నేమ్
 ఏవ | అవేతి | రున్తే | ప్రేతి | వః | వాజాః | ఇతి | అన్వితీ | అహ | తస్మాత్ | ప్రాచీనమ్ |
 రతః | ధీయతే | అగ్నే | ఏతి | యాహి | వీరయే | ఇతి | అహ | తస్మాత్ | ప్రతీచీః | ప్రజాఇతి
 ప్ర-జాః | జాయంతే | ప్రేతి | వః | వాజాః ||౪౧|| ఇతి | అన్వితీ | అహ | మాసాః | వై |
 వాజాః | అర్థమాసాఇత్యర్థ-మాసాః | అభిద్యవఇత్యభి-ద్యవః | దేవాః | హవిష్మన్వః | గౌః |
 పృతాచీ | యజ్జః | దేవాన్ | జిగ్రాతి | యజమానః | సుమ్నయురితిసుమ్న-యుః | ఇదమ్
 అసి | ఇదమ్ | అసి | ఇతి | ఏవ | యజ్జస్య | ప్రియమ్ | ధామ్ | అవేతి | రున్తే | యమ్ |
 కామయేత | సర్వమ్ | ఆయుః | ఇయాత్ | ఇతి | ప్రేతి | వః | వాజాః | ఇతి | తస్య |

అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య. అగ్నే. ఏతి. యాహి. వీతయే. ఇతి. సస్తతమితిసమ్-తకమ్.
 ఉత్తరమిక్యూత్-తరమ్. అర్ధర్పమిత్వర్ష-ఋచమ్. ఏతి. లభేత ॥౪౨॥ ప్రాచేనేతిప్ర-అనేస
 ఏవ. అస్య. అపానమిత్వప-అనమ్. దాధార. సర్వమ్. ఆయుః. ఏతి. యః. వై.
 అరత్నిమ్. సామిధేనీనామితిసామ్-ఇధేనీసామ్. వేద. అరత్నా. ఏవ. త్రాత్యవ్యమ్.
 కురుతే. అర్ధర్పావిత్వర్ష-ఋచౌ. సమితి. దధాతి. ఏషః. వై. అరత్నిః. సామిధేనీనామితి
 సామ్-ఇధేనీసామ్. యః. ఏవమ్. వేద. అరత్నా. ఏవ. త్రాత్యవ్యమ్. కురుతే. ఋషేర్
 ఋషేరిత్యషే-ఋషే. వై. ఏతాః. నిర్మితాఇతినిః-మితాః. యత్. సామిధేన్యఇతిసామ్-
 ఇధేన్యః. తాః. యత్. అసంయుక్తాఇత్యసమ్-యుక్తాః. స్యుః. ప్రజయేతిప్ర-జయా.
 పచుభిరితిపచు-భిః. యజమాసస్య. వీతి. తిష్ఠేరన్న. అర్ధర్పావిత్వర్ష-ఋచౌ. సమితి.
 దధాతి. సమితి. యునక్తి. ఏవ. ఏనాః. తాః అస్మై. సంయుక్తాఇతిసమ్-యుక్తాః.
 అవరుద్ధాఇత్యవ-రుద్ధాః. సర్వామ్. ఆశిషమిత్యా-శిషమ్. దుప్రహ ॥౪౩॥

॥ బర్సంవోజాయనేప్రవోవాజాలభేతదధాతిసన్తశచ ॥౨॥

అయజ్ఞః. వై. ఏషః. యః. అసామా. అగ్నే. ఏతి. యాహి. వీతయే. ఇతి. ఆహా
 రధన్తరస్యేతిరథమ్-తరస్య. ఏషః. వర్ణః. తమ్. త్వా. సమిద్భిరితిసమిత్-భిః. అక్షిరః
 ఇతి. ఆహా. వామదేవ్యస్యేతివామ-దేవ్యస్య. ఏషః. వర్ణః. బృహత్. అగ్నే. సువీర్యమితి
 సు-వీర్యమ్. ఇతి. ఆహా. బృహతః. ఏషః. వర్ణః. యత్. ఏతమ్. త్వచమ్. అన్వాహేత్య
 సు-అహా. యజ్ఞమ్. ఏవ. తత్. సామన్వస్తమితిసామన్న-వస్తమ్. కరోతి. అగ్నిః.
 అముష్మిన్. లోకే. ఆసీత్. ఆదిత్యః. అస్మిన్న. తౌ. ఇమౌ. లోకౌ. అశాన్తౌ ॥౪౪॥ ఆస్తామ్
 తే. దేవాః. అబ్రువన్. ఏతి. ఇత. ఇమౌ. వి. వరీతి. ఊహోమ. ఇతి. అగ్నే. ఏతి

యాచి । వీతయే । ఇతి । అస్మిన్ । లోకే । అగ్నిమ్ । అదధుః । బృహత్ । అగ్నే । సువీర్యమితి
 సు-వీర్యమ్ । ఇతి । అముష్మిన్ । లోకే । అదిత్యమ్ । తతః । వై । ఇమౌ । లోకౌ ।
 అశామ్యతామ్ । యత్ । ఏవమ్ । అన్వాహేత్యను-అహా । అనయోః । లోకయోః । శాస్త్రే
 శామ్యతః । అస్మై । ఇమౌ । లోకౌ । యః । ఏవమ్ । వేద । పఞ్చదశేతిపఞ్చ-దశ ।
 సామిధేనిరితిసామ్-ఇధేనీః । అన్వీతి । అహా । పఞ్చదశేతిపఞ్చ-దశ ॥౪౫॥ వై । అర్థమాస
 స్యేత్యర్థ-మాసస్య । రాత్రయః । అర్థమాసశత్యర్థమాస-శః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః
 అప్యతే । తాసామ్ । త్రిణి । చ । శతాని । ప్తస్త్రి । చ । అక్షరాణి । తాపతీః । సంవత్సరస్యేతి
 సమ్-వత్సరస్య । రాత్రయః । అక్షరశత్యక్షర-శః । ఏవ । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్
 అప్నోతి । నృమేధఇతిన్య-మేధః । చ । పరుచ్యేపః । చ । బ్రహ్మవార్షమితిబ్రహ్మ-వార్షమ్
 అవదేతామ్ । అస్మిన్ । దారౌ । అర్ధే । అగ్నిమ్ । జనయావ । యతరః । నౌ । బ్రహ్మీయాన్
 ఇతి । నృమేధఇతిన్య-మేధః । అభీతి । అవదత్ । సః । ధూమమ్ । అజనయత్ । పరుచ్యేపః ।
 అభీతి । అవదత్ । సః । అగ్నిమ్ । అజనయత్ । ఋషే । ఇతి । అబ్రవీత్ ॥౪౬॥ యత్ ।
 సమావత్ । విద్య । కథా । త్వమ్ । అగ్నిమ్ । అజీజనః । న । అహమ్ । ఇతి । సామిధేనీనా
 మితిసామ్-ఇధేనీసామ్ । ఏవ । అహమ్ । వర్ణమ్ । వేద । ఇతి । అబ్రవీత్ । యత్ ।
 ఘృతవదితిఘృత-వత్ । పదమ్ । అనూచ్యతఇత్యను-ఉచ్యతే । సః । ఆసామ్ । వర్ణః । తమ్
 త్వా । సమిద్ధిరితిసమిత్-భిః । అక్లిరః । ఇతి । అహా । సామిధేనీష్వితిసామ్-ఇధేనీషు । ఏవ
 తత్ । జ్యోతిః । జనయతి । స్త్రియః । తేన । యత్ । ఋచః । స్త్రియః । తేన । యత్ ।
 గాయత్రియః । స్త్రియః । తేన । యత్ । సామిధేన్యఇతిసామ్-ఇధేన్యః । వృషణ్యతీమితి వృషణ్యే-
 వతీమ్ । అన్వీతి । అహా ॥౪౭॥ తేన । పుగ్గంస్వతీః । తేన । సేన్త్రాఇతిన-ఇన్త్రాః । తేన ।

మిథునాః । అగ్నిః । దేవానామ్ । దూతః । అసీత్ । ఉచనా । క్రావ్యః । అసురాణామ్ । తే ।
 ప్రజాపతిమితీప్రజా-పతిమ్ । ప్రక్షమ్ । ఇతామ్ । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః ।
 అగ్నిమ్ । దూతమ్ । వృణీమహే । ఇతి । అభీతి । పర్యాపర్తతీపరి-అపర్తత । తతః । దేవా ।
 అభవన్ । పరేతి । అసురాః । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । అగ్నిమ్ । దూతమ్ । వృణీమహే
 ఇతి । అన్వాహత్యసు-అహా । భవతి । ఆత్మనా । పరేతి । అస్య । త్రాత్యవ్యః । భవతి । అర్చరపతి
 మిత్యర్చర-వతిమ్ । అన్వీతి । ఆహా । త్రాత్యవ్యమ్ । ఏవ । ఏతయా ॥౪౮॥ ధ్వరతి । శోచిష్యేక
 ఇతిశోచిః-కేకః । తమ్ । ఈమహే । ఇతి । ఆహా । పవిత్రమ్ । ఏవ । ఏతత్ । యజమానమ్
 ఏవ । ఏతయా । పవయతి । సమీర్థఇతిసమ్-ఇర్థః । అగ్నే । అహాతేర్థ్యా-హుత । ఇతి ।
 ఆహా । పరిధిమితిపరి-ధిమ్ । ఏవ । ఏతమ్ । పరీతి । దధాతి । అస్మిన్యాయ । యత్ । అతః ।
 ఉర్జమ్ । అభ్యాదధ్యాదిత్యభి-అదధ్యాత్ । యథా । బహిఃపరిధీతిబహిః-పరిధి । స్పృష్టి
 తాదృక్ । ఏవ । తత్ । త్రయః । వై । అగ్నయః । హవ్యవాహనఇతిహవ్య-వాహనః ।
 దేవానామ్ । కవ్యవాహనఇతికవ్య-వాహనః । పితృణామ్ । సహరక్షాఇతిసహ-రక్షాః ।
 అసురాణామ్ । తే । ఏతర్హి । ఏతి । శగ్ంసన్తే । మామ్ । వరిష్యతే । మామ్ ॥౪౯॥ ఇతి
 వృణీధ్వమ్ । హవ్యవాహనమితిహవ్య-వాహనమ్ । ఇతి । ఆహా । యః । ఏవ । దేవానామ్
 తమ్ । వృణీతే । ఆర్షేయమ్ । వృణీతే । బన్ధోః । ఏవ । న । ఏతి । అథోఇతి । సన్తక్యాఇతి
 సమ్-తక్త్యై । పరస్తాత్ । అర్వాచః । వృణీతే । తస్మాత్ । పరస్తాత్ । అర్వాఞ్చః । మనుష్యాన్
 పితరః । అసు । ప్రేతి । పిపతే ॥౫౦॥

॥ అశాన్తావాహ పబ్బదశాబ్రవీదస్వాహైతయాపరిష్యతేమామేకాన్నత్రిగ్ంశచ్చ ॥౫॥

అగ్నే । మహాన్ । అసి । ఇతి । ఆహా । మహాన్ । హి । ఏషు । యత్ । అగ్నిః । ప్రాహ్లాణ

ఇతి | అహ | బ్రాహ్మణ్య | హి | ఏష | భారత | ఇతి | అహ | ఏష | హి | దేవేభ్య |
 హవ్యమ్ | తరతి | దేవేభ్యదేవ-ఇద్భ్య | ఇతి | అహ | దేవా | హి | ఏతమ్ | ఐన్ద్ర |
 మస్యైర్దైతిమను-ఇద్భ్య | ఇతి | అహ | మను | హి | ఏతమ్ | ఉత్తరైశ్యుక్-తర |
 దేవేభ్య | ఐన్ద్ర | ఋషిష్యుతైశ్యుషి-స్తుతః | ఇతి | అహ | ఋషయః | హి | ఏతమ్ |
 అస్తువన్ | విప్రానుమరితైశ్చిప్ర-అనుమరితః | ఇతి | అహ || ౧౧ || విప్రా | హి | ఏతే
 యక్ | కుక్రువాగ్ంసః | కవిశస్తైశ్చిశ్చి-శస్తః | ఇతి | అహ | కవయః | హి | ఏతే | యక్
 కుక్రువాగ్ంసః | బ్రహ్మసగ్ంశితైశ్చిబ్రహ్మ-సగ్ంశితః | ఇతి | అహ | బ్రహ్మసగ్ంశితైశ్చి
 బ్రహ్మ-సగ్ంశితః | హి | ఏష | ఘృతాహవనైశ్చిఘృత-అహవనః | ఇతి | అహ | ఘృతా
 హుతిరితిఘృత-అహుతిః | హి | అస్య | ప్రియతమేతిప్రియ-తమా | ప్రడిరితిప్ర-నీ |
 యజ్ఞానామ్ | ఇతి | అహ | ప్రడిరితిప్ర-నీ | హి | ఏష | యజ్ఞానామ్ | రథీః | అర్ధరాచామ్
 ఇతి | అహ | ఏష | హి | దేవరథైశ్చిదేవ-రథః | అతూర్తః | హోతా | ఇతి | అహ |
 న | హి | ఏతమ్ | కః | చన || ౧౨ || తరతి | తూర్తిః | హవ్యవాడితిహవ్య-వాట్ | ఇతి |
 అహ | సర్వమ్ | హి | ఏష | తరతి | ఆస్మాత్రమ్ | జుహూః | దేవానామ్ | ఇతి | అహ
 జుహూః | హి | ఏష | దేవానామ్ | చమసః | దేవపానైశ్చిదేవ-పానః | ఇతి | అహ |
 చమసః | హి | ఏష | దేవపానైశ్చిదేవ-పానః | అరాన్ | ఇవ | అగ్నే | నేమిః | దేవాన్
 త్వమ్ | పరిభూరితిపరి-భూః | అసి | ఇతి | అహ | దేవాన్ | హి | ఏష | పరిభూరితిపరి-
 భూః | యక్ | బ్రూయాత్ | ఏతి | వహ | దేవాన్ | దేవయతైశ్చిదేవ-యతే | యజమానాయ
 ఇతి | భ్రాతృవ్యమ్ | అస్మై || ౧౩ || ఆనయేత్ | ఏతి | వహ | దేవాన్ | యజమానాయ |
 ఇతి | అహ | యజమానమ్ | ఏవ | ఏతేన | వర్షయతి | అగ్నిమ్ | అగ్నే | ఏతి | వహ |

సోమమ్ | ఏతి | వహ | ఇతి | ఆహ | దేవతాః | ఏవ | తత్ | యథాపూర్వమితియథా-
 పూర్వమ్ | ఉపేతి | వ్యయతే | ఏతి | చ | అగ్నే | దేవాన్ | వహ | సుయజేతిసు-యజా
 చ | యజ | జాతవేదఇతిజాత-వేదః | ఇతి | ఆహ | అగ్నిమ్ | ఏవ | తత్ | సమితి | శ్చతి
 సః | అస్య | సగంశితఇతిసమ్-శితః | దేవేభ్యః | పాప్యమ్ | వహతి | అగ్నిః | హోతాః || ౧౪ ||
 ఇతి | ఆహ | అగ్నిః | వై | దేవాసామ్ | హోతా | యః | ఏవ | దేవాసామ్ | హోతా |
 తమ్ | పృడీతే | స్యః | వయమ్ | ఇతి | ఆహ | అత్యాసమ్ | ఏవ | సత్త్వమితిసత్-త్వమ్
 గమయతి | సాధు | తే | యజమాన | దేవతా | ఇతి | ఆహ | అశిషమిత్యా-శిషమ్ | ఏవ
 ఏతామ్ | ఏతి | శాస్తే | యత్ | బ్రాయాత్ | యః | అగ్నిమ్ | హోతారమ్ | అపృథాః | ఇతి
 అగ్నినా | ఉభయతః | యజమానమ్ | పరీతి | గృహ్ణాయాత్ | ప్రమాయుకఇతిప్ర-
 మాయుకః | స్యాత్ | యజమానదేవత్యేతియజమాన-దేవత్యా | వై | జహూః | భ్రాతృవ్యదేవ
 త్యేతిభ్రాతృవ్య-దేవత్యా | ఉపభృదిత్యుప-భృత్ || ౧౫ || యత్ | ద్వేఇతి | ఇవ | బ్రాయాత్
 భ్రాతృవ్యమ్ | అస్మై | జనయేత్ | పుతవతీమితిపుత-వతీమ్ | అధ్వర్యో ఇతి | స్రుచమ్
 ఏతి | అస్యస్య | ఇతి | ఆహ | యజమానమ్ | ఏవ | ఏతేన | వర్షయతి | దేవాయువమితి
 దేవ-యువమ్ | ఇతి | ఆహ | దేవాన్ | హి | ఏషా | అవతి | విశ్వవారామితివిశ్వ-వారామ్
 ఇతి | ఆహ | విశ్వమ్ | హి | ఏషా | అవతి | ఈడామహై | దేవాన్ | ఈడేన్యాన్ | నమస్యామః
 నమస్యాన్ | యజామ | యజ్జియాన్ | ఇతి | ఆహ | మనుష్యాః | వై | ఈడేన్యాః | పితరః
 నమస్యాః | దేవాః | యజ్జియాః | దేవతాః | ఏవ | తత్ | యథాభాగమితియథా-భాగమ్
 యజతి || ౧౬ || విప్రాసుమదితఇత్యాహచనాస్త్రిహోతోపభృద్దేవతా ఏవత్రీణీచ || ౧౭ ||

త్రీణీ | తృదాన్ | అస్మితి | బ్రాయాత్ | రాజస్యస్య | త్రయః | వై | అన్యే | రాజస్యాన్

పురుషాః । బ్రాహ్మణః । వైశ్యః । శూద్రః । తాన్ । ఏవ । అస్మై । అనుకానిత్యను-కాన్ ।
 కరోతి । పబ్బదశేతిపబ్బ-దశ । అన్వితీ । బ్రాయాత్ । రాజస్యస్య । పబ్బదశఇతిపబ్బ-
 దశః । వై । రాజస్యః । స్వే । ఏవ । ఏనమ్ । స్తోమే । ప్రతీతి । స్థాపయతి । త్రిష్టుభా । పరీతి ।
 దధ్యాత్ । ఇన్ద్రియమ్ । వై । త్రిష్టుక్ । ఇన్ద్రియకామితిన్ద్రియ-కామః । ఖలు । వై । రాజస్యః
 యజతే । త్రిష్టుభా । ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । పరీతి । గృహ్లాతి । యదీ । కామయేత ॥౧౬॥
 బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అస్తు । ఇతి । గాయత్రియా । పరీతి । దధ్యాత్ । బ్రహ్మవర్చస
 మితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । వై । గాయత్రీ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ఏవ । భవతి ।
 సప్తదశేతిసప్త-దశ । అన్వితీ । బ్రాయాత్ । వైశ్యస్య । సప్తదశఇతిసప్త-దశః । వై । వైశ్యః । స్వే
 ఏవ । ఏనమ్ । స్తోమే । ప్రతీతి । స్థాపయతి । జగత్యా । పరీతి । దధ్యాత్ । జాగతాః । వై
 పశవః । పశుకామితిపశు-కామః । ఖలు । వై । వైశ్యః । యజతే । జగత్యా । ఏవ । అస్మై
 పశున్ । పరీతి । గృహ్లాతి । ఏకవిగ్ంశతిమిత్యేక-విగ్ంశతిమ్ । అన్వితీ । బ్రాయాత్ ।
 ప్రతిష్ఠాకామస్యేతిప్రతిష్ఠా-కామస్య । ఏకవిగ్ంశతిమిత్యేక-విగ్ంశః । స్తోమానామ్ । ప్రతిష్ఠేతి
 ప్రతి-స్థా । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై ॥౧౭॥ చతుర్విగ్ంశతిమితిచతుః-విగ్ంశతిమ్ । అన్వితీ
 బ్రాయాత్ । బ్రహ్మవర్చస కామస్యేతిబ్రహ్మవర్చస-కామస్య । చతుర్విగ్ంశత్యక్షరేతిచతుర్విగ్ం
 శతి-అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రీ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । గాయత్రియా
 ఏవ । అస్మై । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్తే । త్రిగ్ంశతమ్ । అన్వితీ
 బ్రాయాత్ । అన్నకామస్యేత్యన్న-కామస్య । త్రిగ్ంశదక్షరేతిత్రిగ్ంశత్-అక్షరా । విరాడితివి-
 రాట్ । అన్నమ్ । విరాడితివి-రాట్ । విరాజేతివి-రాజా । ఏవ । అస్మై । అన్నాద్యమిత్యన్న-
 అద్యమ్ । అవేతి । రున్తే । ద్వాత్రిగ్ంశతమ్ । అన్వితీ । బ్రాయాత్ । ప్రతిష్ఠాకామస్యేతిప్రతిష్ఠా-

కామస్య, ద్వాత్రిగ్శతదక్షరేతిద్వాత్రిగ్శత-అక్షరా, అనుష్టుగిత్యను-స్తుక్, అనుష్టుమిత్యను-
 స్తువ, ఛన్దసామ్, ప్రతిష్ఠేతిప్రతి-స్థా, ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై, షట్రిగ్శతమితిషట్-
 త్రిగ్శతమ్, అన్వితీ, బ్రూయాత్, పశుకామస్యేతిపశు-కామస్య, షట్రిగ్శతదక్షరేతి
 షట్రిగ్శత-అక్షరా, బృహతీ, బారహతాః, పశవః, బృహత్యా, ఏవ, అన్వై, పశూన్ || ౧౯ ||
 అవేతి, రున్ధే, చతుశ్చత్వారిగ్శతమితిచతుః-చత్వారిగ్శతమ్, అన్వితీ, బ్రూయాత్,
 ఇద్రియకామస్యేతిద్రియ-కామస్య, చతుశ్చత్వారిగ్శతదక్షరేతిచతుశ్చత్వారిగ్శత-అక్షరా
 త్రిష్టక్, ఇద్రియమ్, త్రిష్టప్, త్రిష్టభా, ఏవ, అన్వై, ఇద్రియమ్, అవేతి, రున్ధే, అష్టాచత్వ
 రిగ్శతమిత్యష్టా-చత్వారిగ్శతమ్, అన్వితీ, బ్రూయాత్, పశుకామస్యేతిపశు-కామస్య
 అష్టాచత్వారిగ్శతదక్షరేత్యష్టాచత్వారిగ్శత-అక్షరా, జగతీ, జాగతాః, పశవః, జగత్యా
 ఏవ, అన్వై, పశూన్, అవేతి, రున్ధే, సర్వాణి, ఛన్దాగ్శి, అన్వితీ, బ్రూయాత్, బహుయాజిన
 ఇతిబహు-యాజినః, సర్వాణి, వై, ఏతస్య, ఛన్దాగ్శి, అవరుద్ధానీత్యవ-రుద్ధాని,
 యః, బహుయాజీతిబహు-యాజీ, అపరిమితమిత్యపరి-మితమ్, అన్వితీ, బ్రూయాత్,
 అపరిమితస్యేత్యపరి-మితస్య, అవరుద్ధాఇత్యవ-రుద్ధ్యై || ౨౦ ||

|| కామయేతప్రతిష్ఠిత్యైపశుస్థప్తచత్వారిగ్శచ్చ || ౨౦ ||

నివీతమితిని-వీతమ్, మనుష్యాణామ్, ప్రాచీనావీతమితిప్రాచీన-ఆవీతమ్, పితృణామ్
 ఉపవీతమిత్యుప-వీతమ్, దేవానామ్, ఉపేతి, వ్యయతే, దేవలక్ష్మమితిదేవ-లక్ష్మమ్,
 ఏవ, తత్, కురుతే, తిష్ఠన్, అన్వితీ, ఆహ, తిష్ఠన్, హి, ఆశ్రుతతరమిత్వాశ్రుత-
 తరమ్, వదతి, తిష్ఠన్, అన్వితీ, ఆహ, సువర్గస్యేతిసువః-గస్య, లోకస్య, అధితీత్యాఇత్యధి-
 తీత్యై, ఆసనః, యజతి, అస్మిన్, ఏవ, లోకే, ప్రతీతి, తిష్ఠతి, యత్, క్రాబ్దమ్,

అన్యహేత్యను-అహా । అనురమ్ । తత్ । యత్ । ముద్రమ్ । మానుషమ్ । తత్ । యత్ ।
 అన్తరా । తత్ । సదేవమితిస-దేవమ్ । అన్తరా । అనూచ్యమిత్యను-ఉచ్యమ్ । సదేవత్వాయేతి
 సదేవ-త్వాయ । విద్వాగ్ంసః । వై ॥౬౧॥ పురా । హెరాతారః । అభూవన్న్ । తస్మాత్ ।
 విధృతాఇతివి-ధృతాః । అధ్వనః । అభూవన్న్ । న । పస్థానః । సమితి । అరుక్షన్న్ । అన్తర్వదీ
 త్యన్వః-వేది । అన్యః । పాదః । భవతి । అహిర్వదీతిఅహిః-వేది । అన్యః । అథ । అన్విత ।
 ఆహా । అధ్వనామ్ । విధృత్యాఇతివి-ధృత్యై । పథామ్ । అసగంరోహాయేత్యసేమ్-రోహాయ
 అథోఇతి । భూతమ్ । చ । ఏవ । భవిష్యత్ । చ । అవేతి । రున్తే । అథోఇతి । పరిమితమితిపరి-
 మితమ్ । చ । ఏవ । అపరిమితమిత్యపరి-మితమ్ । చ । అవేతి । రున్తే । అథోఇతి । గ్రామ్యాన్
 చ । ఏవ । పశున్ । ఆరణ్యాన్ । చ । అవేతి । రున్తే । అథోఇతి ॥౬౨॥ దేవలోకమితిదేవ-
 లోకమ్ । చ । ఏవ । మనుష్యలోకమితిమనుష్య-లోకమ్ । చ । అభీతి । జయతి । దేవాః ।
 వై । సామిధేనీరితిసామ్-ఇధేనీః । అనూచ్యేత్యను-ఉచ్య । యజ్జమ్ । న । అన్విత । అపత్యన్న్
 సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । తూష్టిమ్ । ఆఘారమిత్యా-ఘారమ్ । ఏతి । ఆఘారయత్
 తతః । వై । దేవాః । యజ్జమ్ । అన్విత । అపత్యన్న్ । యత్ । తూష్టిమ్ । ఆఘారమిత్యా-
 ఘారమ్ । ఆఘారయతిత్యా-ఘారయతి । యజ్జస్య । అనుభ్యాత్యాఇత్యను-భ్యాత్యై । అథోఇతి
 సామిధేనీరితిసామ్-ఇధేనీః । ఏవ । అభీతి । అనక్తి । అలూక్షః । భవతి । యః । ఏవమ్ ।
 వేద । అథోఇతి । తర్పయతి । ఏవ । ఏనాః । తృప్యతి । ప్రజయేతిప్ర-జయా । పశుభిరితిపశు-
 భిః ॥౬౩॥ యః । ఏవమ్ । వేద । యత్ । ఏకయా । ఆఘారయేదిత్యా-ఘారయేత్ । ఏకామ్
 ప్రీడీయాత్ । యత్ । ద్వాభ్యామ్ । ద్వేఇతి । ప్రీడీయాత్ । యత్ । తిస్సభిరితితిస్స-భిః ।
 అతీతి । తత్ । రేచయేత్ । మనసా । ఏతి । ఘారయతి । మనసా । హి । అనాప్తమ్ । అప్యతీ

తిర్యక్చామ్ ఏతి ఘోరయతి | అచమ్బూర్మమిత్యచమ్బూట్-కారమ్ | వాక్ | చ | మసః | చ
 ఆర్తీయేతామ్ | అహమ్ | దేవేభ్యః | హవ్యమ్ | వహామి | ఇతి | వాక్ | అబ్రవీత్ | అహమ్
 దేవేభ్యః | ఇతి | మసః | తా | ప్రజాపతిమితిప్రజా-పతిమ్ | ప్రశమ్ | ఇతామ్ | సః |
 అబ్రవీత్ || ౬౪ || ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | దూతీః | ఏవ | త్వమ్ | మససః | అసి | యో
 హి | మససా | ధ్యాయతి | తత్ | వాచా | వదతి | ఇతి | తత్ | ఖటు | తుభ్యమ్ | న | వాచా
 జహవన్ | ఇతి | అబ్రవీత్ | తస్మాత్ | మససా | ప్రజాపతయైతిప్రజా-పతయే | జహ్వతి |
 మసః | ఇవ | హి | ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః | ప్రజాపతేరితిప్రజా-పతేః | ఆప్యై |
 పరిధీనితిపరి-ధీన్ | సమితి | మూర్ధ్ని | పునాతి | ఏవ | ఏనాన్ | త్రిః | మధ్యమమ్ | త్రయః |
 వై | ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః | ప్రాణానితిప్ర-అనాన్ | ఏవ | అభీతి | జయతి | త్రిః | దక్షిణార్థ
 మితిదక్షిణ-అర్థమ్ | త్రయః || ౬౫ || ఇమే | లోకాః | ఇమాన్ | ఏవ | లోకాన్ | అభీతి |
 జయతి | త్రిః | ఉత్తరార్థమిచ్ఛుత్తర-అర్థమ్ | త్రయః | వై | దేవయానాఇతిదేవ-యానాః |
 పస్యాసః | తాన్ | ఏవ | అభీతి | జయతి | త్రిః | ఉపేతి | వాజయతి | త్రయః | వై | దేవలోకా
 ఇతిదేవ-లోకాః | దేవలోకానితిదేవ-లోకాన్ | ఏవ | అభీతి | జయతి | ద్వాదశ | సమితి |
 పద్మనే | ద్వాదశ | మానాః | సంవత్సరైతిసమ్-వత్సరః | సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ |
 ఏవ | ప్రీణాతి | అథోఇతి | సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ | ఏవ | అస్మై | ఉపేతి | దధాతి |
 సువర్గస్యేతిసువః-గస్య | లోకస్య | సమప్త్యాఇతిసమ్-అప్త్యై | ఆఘోరమిత్యో-ఘోరమ్ | ఏతి |
 ఘోరయతి | తిరః | ఇవ || ౬౬ || వై | సువర్గైతిసువః-గః | లోకః | సువర్గమితిసువః-
 గమ్ | ఏవ | అస్మై | లోకమ్ | ప్రేతి | రోచయతి | ఋజుమ్ | ఏతి | ఘోరయతి | ఋజుః |
 ఇవ | హి | ప్రాణాఇతిప్ర-అనాః | సప్తతమితిసమ్-తతమ్ | ఏతి | ఘోరయతి | ప్రాణానామితి

ప్ర-అనానామ్ । అన్నాద్యస్యేత్యన్న-అద్యస్య । సన్తత్యాఇతిసమ్-తత్యై । అభోఇతి । రక్షసామ్
 అపహత్యాఇత్యప-హత్యై । యమ్ । కామయేత । ప్రమాయుకఇతిప్ర-మాయుకః । స్యాత్
 ఇతి । జిహ్వామ్ । తస్య । ఏతి । ఘోరయేత్ । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ । ఏవ । అస్యాత్ ।
 జిహ్వామ్ । నయతి । తాజక్ । ప్రేతి । మీయతే । శిరః । వై । ఏతత్ । యజ్జస్య । యత్ ।
 అఘోరఇత్యా-ఘోరః । అత్మా । ద్రువా ॥౬౬॥ అఘోరమిత్యా-ఘోరమ్ । అఘోరీత్యా-
 ఘోర్య । ద్రువామ్ । సమితి । అన్తక్తి । అత్మన్న । ఏవ । యజ్జస్య । శిరః । ప్రతితి । ర్దధాతి
 అగ్నిః । దేవానామ్ । దూతః । అసీత్ । దైవ్యః । అసురాణామ్ । తా । ప్రజాపతిమితిప్రజా-
 పతిమ్ । ప్రక్షమ్ । ఇలామ్ । సః । ప్రజాపతిరితిప్రజా-పతిః । బ్రాహ్మణమ్ । అబ్రవీత్ । ఏతత్
 వీతి । బ్రూహి । ఇతి । ఏతి । శ్రావయ । ఇతి । ఇదమ్ । దేవాః । శృణుత । ఇతి । వావ । తత్
 అబ్రవీత్ । అగ్నిః । దేవః । హోతా । ఇతి । యః । ఏవ । దేవానామ్ । తమ్ । అవృచీత ।
 తతః । దేవాః ॥౬౭॥ అభవన్న । పరేతి । అసురాః । యస్య । ఏవమ్ । విదుషః । ప్రవరమితిప్ర-
 వరమ్ । ప్రవృణతఇతిప్ర-వృణతే । భవతి । అత్మనా । పరేతి । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి
 యత్ । బ్రాహ్మణః । చ । అబ్రాహ్మణః । చ । ప్రక్షమ్ । ఏయాతామిత్యా-ఇయాతామ్ । బ్రాహ్మణాయ
 అధీతి । బ్రూయాత్ । యత్ । బ్రాహ్మణాయ । అధ్యాహేత్యధి-అహ । అత్మనే । అధీతి । అహ
 యత్ । బ్రాహ్మణమ్ । పరాహేతిపరా-అహ । అత్మానమ్ । పరేతి । అహ । తస్మాత్ ।
 బ్రాహ్మణః । న । పరోచ్యఇతిపరా-ఉచ్యః ॥౬౮॥

వాఅరణ్యాగ్ంశ్చావరున్యేఽథోపశుభిస్సోఽబ్రవీద్యక్షిణార్ష్యంత్రయఇవద్రువాదేవా
 శ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౧॥

అయుః । తే । ఆయుర్దాఇత్యాయుః-దాః । అగ్నే । ఏతి । ప్షాయస్య । సమితి । తే ।

అవేతి | తే | హేడః | ఉదితి | ఉత్తమమిత్యత్-తమమ్ | ప్రేతి | నః | దేవీ | ఏతి | నః |
 దివః | అగ్నావిష్టాఇత్యగ్నా-విష్టా | అగ్నావిష్టాఇత్యగ్నా-విష్టా | ఇమమ్ | మే | వరుణ |
 తత్ | త్వా | యామి | ఉదితి | ఉ | త్యమ్ | చిత్రమ్ || అపామ్ | సపాత్ | ఏతి | హి | అస్మాక్
 ఉపస్థమిత్యప-స్థమ్ | జిహ్వనామ్ | ఊర్జ్వ | విద్యుత్తమితివి-ద్యుతీమ్ | వసాసః || తస్య
 జ్యేష్ఠమ్ | మహిమాసమ్ | వహన్తీః | హిరణ్యవర్ణాఇతిహిరణ్య-వర్ణా | పరీతి | యన్తి |
 యహ్విః || సమితి || ౧౦ || అన్యా | యన్తి | ఉపేతి | యన్తి | అన్యా | సమాసమ్ | ఊర్జ్వమ్
 నద్యః | వృణన్తి || తమ్ | ఉ | శుచీమ్ | శుచయః | దీదివాగ్ంసమ్ | అపామ్ | సపాతమ్
 పరీతి | తస్యః | ఆపః || తమ్ | అస్మేరాః | యువతయః | యువాసమ్ | మర్మజ్యమానా
 పరీతి | యన్తి | ఆపః || సః | శుక్రేణ | శిక్వనా | దేవత్ | అగ్నిః | దీదాయ | అనిద్యః |
 ఘృతనిర్దిగితిఘృత-నిర్దిక్ | అప్సిత్త్యప-సు || ఇన్ద్రావరుణయోరితీన్ద్రా-వరుణయోః | అహమ్
 సమాక్షోరితిసమ్-రాజోః | అవః | ఏతి | వృడే || తా | నః | మృదాతః | కుర్యతే ||
 ఇన్ద్రావరుడేతీన్ద్రా-వరుణా | యువమ్ | అధ్వరాయ | నః || ౧౧ || విశే | జనాయ | మహీ
 శర్మ | యచ్చతమ్ || దీర్ఘప్రయజ్యమితిదీర్ఘ-ప్రయజ్యమ్ | అతీతి | యః | వసుప్యతి |
 వయమ్ | జయేమ | పృతనాసు | దూధ్యః || ఏతి | నః | మిత్రావరుడేతిమిత్రా-వరుణా
 ప్రేతి | బాహవా || త్వమ్ | నః | అగ్నే | వరుణస్య | విద్వాన్ | దేవస్య | హేడః | అవేతి |
 యాసినీప్త్యాః || యజిప్యః | వహితమఇతివహ్ని-తమః | శోశుచాసః | విశ్వా | ద్వేషాగ్ంసః
 ప్రేతి | ముముగ్ధి | అస్మత్ || సః | త్వమ్ | నః | అగ్నే | అవమః | భవ | ఊతి | నేదిప్యః | అస్యా |
 ఉపసః | వ్యష్టావితివి-ఉష్టా || అవేతి | యక్ష్య | నః | వరుణమ్ || ౧౨ || రరాణః | వీహి |
 మృదీకమ్ | సుహవతిసు-హవః | నః | ఏధి || ప్రప్రేతి | ప్ర-ప్ర | అయమ్ | అగ్నిః | భర్తస్య

శ్రుత్వే, వీతి, యత్, సూర్య, న, రోచతే, బ్రహ్మ, భా || అధీతి, యా, పూరుషో
 వృతనాసు, తస్య, దీదాయ, దైవ్య, అతిథి, శివః, నః || ప్రేతి, తే, యక్షి, ప్రేతి
 తే, ఇయర్మి, మన్సు, భువః, యథా, వస్వః, నః, హవేషు || ధన్వన్, ఇవ, ప్రపేతిప్ర-
 పా, అసి, త్వమ్, అగ్ని, ఇయక్షనే, పూరవే, ప్రత్న, రాజన్, || ౧౩ || వీతి, పాజసా,
 వీతి, జ్యోతిషా || నః, త్వమ్, అగ్ని, ప్రతీతేన, ప్రతీతి, ఓష, యాతుధాస్యజతియాతు-
 ధాస్యః || ఉరుక్షయేష్విత్యురు-క్షయేషు, దీద్యత్ || తమ్, సుప్రతీకమితసు-ప్రతీకమ్,
 సుదృశమితసు-దృశమ్, స్వర్జ్మమ్, అవిద్యాగంసః, విదుష్టరమితవిదుః-తరమ్, సపేషు||
 నః, యక్షత్, విశ్వా, వయునాని, విద్యాన్, ప్రేతి, హవ్యమ్, అగ్నిః, అమృతేషు,
 వోచత్ || అగ్ం హోమముచిత్యగ్ంహః-ముచే, వివేష, యత్, మా, వీతి, నః, ఇప్తా
 ఇప్త, క్షతమ్, ఇన్ద్రియాణి, శతక్రతోఽతిశత-క్రతో, అన్వితీ, తే, దాయ || ౧౪ ||

|| యహ్విస్సుమధ్వరాయనోవరుణగ్ంరాజగ్ంశ్రుతుశ్రుత్వారిగ్ం శచ్చ || ౧౨ ||

విశ్వరూపస్వప్తేన్ద్రంవృత్రంబ్రహ్మవాదినస్సత్వేనా సోమయాజ్యేషవైదేవరథో దేవావైనర్పి
 నాయజ్ఞోఽగ్నేమహాన్ద్రీన్నివీతమాయుష్టేద్వాదశ || ౧౨ ||

విశ్వరూపోనైనగ్ంశీతరూరావద్యవసుహర్వేద్యుర్వాజాఇత్యగ్నేమహాన్ద్రీవీతమన్యా యన్తి
 చకుస్సప్రతిః || ౧౪ ||

|| విశ్వరూపోఽనుతేదాయ ||

|| హరిః ఓమ్ ||

|| తథుత్ || శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ||

పాపము ప్రశ్నసూక్తము